

УДК: 376.011.33 – 056.26.:617.751.6

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ*

Людмила ВАВИНА, Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна, vavinal@mail.ru

У статті науково обґрунтовано вибір основних засобів реалізації в практиці дошкільної освіти змісту навчання дітей із порушеннями зору, подано рекомендації щодо використання ефективних технологій корекційного навчання.

Ключові слова: зміст освіти, засоби реалізації, технології навчання, методи і прийоми корекції.

Людмила ВАВИНА, Институт специальной педагогики Национальной академии педагогических наук Украины, г. Киев, Украина

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К РЕАЛИЗАЦИИ СОДЕРЖАНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЯМИ ЗРЕНИЯ

В статье научно обоснован выбор основных средств реализации в практике дошкольного образования содержания обучения детей с нарушениями зрения, представлено рекомендации относительно использования эффективных технологий коррекционного обучения.

Ключевые слова: содержание образования, средства реализации, технологии обучения, методы и приёмы коррекции.

Liudmyla VAVINA, Institute of Special Pedagogy The National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
CONCEPTUAL APPROACHES TO THE REALIZATION OF CONTENT OF PRESCHOOL EDUCATION FOR CHILDREN WITH VISUAL IMPAIRMENTS

An important step in research is to develop his concept. In the article the relevance of scientific methods of implementation in practice of the content of preschool education for children with low vision, reveals the scientific principles of intensification of psycho-pedagogical and remedial compensatory effects on the cognitive development of children, correctional orientation technology, methods and techniques of teaching.

Particular attention is given to the modern understanding of the compensatory-corrective nature of the educational process in preschool education link. Details Revealed general requirements for the reinforcement of compensatory remedial effects on children with visual impairments, among which are called forward planning, differentiation and individualization of learning technologies, selective focus content and methods, consistency and integrity of their applications and others. Also reveals the basic components of content and instructional techniques correction that is recommended for use by scientists in the development of scientific and methodological support of the content of preschool education for children with visual impairments in the practice of pre-school education.

Keywords: the content of education, means of implementation, technology training, methods and techniques of correction.

Беручи до уваги компенсаторне значення слова і його роль у навчально-пізнавальній діяльності дітей із порушеннями зору, варто зазначити, що розвиток мовлення пронизує весь корекційно-розвивальний і навчально-виховний процес у спеціальному дошкільному закладі, є провідним принципом організації навчальної і компенсаторно-корекційної роботи (дослідження Л. Вавіної).

Відомо, що мовлення відіграє надзвичайно важливу роль у житті дітей із глибокими порушеннями зору, оскільки, окрім основних своїх функцій (сигніфікативної, комунікативної, смисло-розрізнявальної, спонукальної) виконує ще й компенсаторну функцію. Викремлення цієї функції не зумовлює принципові особливості у змісті, структурі чи стилістиці мовлення цієї категорії дітей, а лише

*Закінчення. Початок у жур. «Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання» № 3, 2013

саме: розвитку зорового сприймання та ранньої стимуляції вміння бачити, корекції порушень мовлення, розвитку дотику і дрібної моторики, орієнтування в просторі, соціально-побутового та зорово-просторового орієнтування, рухової сфери в цілому. Через це актуальним є вивчення особливостей розвитку в дітей дошкільного віку стану сформованості названих сфер діяльності, а також навичок предметно-практичної та ігрової діяльності, визначення оптимальних умов їх корекції та розвитку на основі врахування зорових можливостей дітей. Важливо також розробити рекомендації для батьків із розвитку функціональних можливостей зору дитини.

З викладеного вище випливає, **основними концептуальними підходами** до подальшого вдосконалення процесу корекційного навчання дітей дошкільного віку – періоду визрівання зорової системи дитини, обрані такі:

- врахування генетичного ходу психічного розвитку дитини з нормальним зором;
- комплексний характер (клініко-фізіологічний, офтальмологічний, психолого-педагогічний) якомога ранньої компенсаторної та корекційно-реабілітаційної допомоги дітям із порушеннями зору;
- врахування типологічних та індивідуальних особливостей розвитку дітей із порушеннями зору в процесі надання їм необхідної лікувально-профілактичної, психолого-педагогічної і компенсаторно-корекційної допомоги;

- індивідуальний та диференційований підхід до дітей залежно від стану їхнього зору і способів орієнтування в пізнанні навколишнього світу на основі врахування «актуального» і потенційного рівня розвитку;

- спрямованість усіх ланок навчання на емоційно-особистісний розвиток кожної дитини з порушенням зору, соціально-побутову адаптацію і самореалізацію, систематичну психологічну підтримку і соціальну незалежність з врахуванням інтересів, здібностей і потреб кожної дитини;

- неперервний моніторинг відстеження труднощів та результативності компенсаторно-корекційного навчання і психологічної підтримки з метою оперативного реагування засобами корекції соціального, педагогічного і психологічного впливу на дитину;

- психолого-педагогічний оптимізм у реалізації всіх передбачених результатів корекційно-розвивального і компенсаторно-реабілітаційного навчання і виховання, зумовлений рівнем сучасного наукового і практичного знання про потенційні можливості дітей із порушеннями зору та уявлення про сучасні психолого-педагогічні можливості абілітації та реабілітації осіб з порушеннями розвитку;

- визнання і реалізація права кожної дитини бути залученою до освітнього процесу, незалежно від її особливостей і обмежених можливостей життєдіяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. кер. та заг. ред. О. Л. Кононко. – 3-тє вид. випр. – К. : Світич, 2009.
2. Б о г у ш А. М. Мовленневий розвиток дітей: сутність та шляхи реалізації / А. Богуш // Дошк. вихов., 1999. – № 6. – С. 3 – 5.
3. Г о н ч а р е н к о А. М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників: Навч.-метод. посіб. / А. М. Гончаренко. – К. : Світич, 2009.
4. Г у д и м І. М. Концептуальні підходи до організації психолого-педагогічного супроводу дітей раннього віку з глибокими порушеннями зору. // Дефектологія. – 2013. – № 2. – С. 22 – 26.
5. К о б и л ь ч е н к о В. В. Психологічний супровід дітей дошкільного віку з порушеннями зору: Монографія / В. В. Кобильченко. – К. : Освіта України, 2012. – 224 с.
6. К о н о н к о О. Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посіб. / О. Л. Кононко. – К. : Світич, 2009.
7. П о к у т н е в а С. О. Умови розуміння і порожнення текстів молодшими школярами з глибокими порушеннями зору / С. О. Покутнева // Дефектологія. – 2012. – № 4. – С. 15 – 19.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bazova programa rozvitky detey doshkolnogo viku «Ja u sviti» (2009.). Kyiv: Svitich.
2. B o g y s h A. M. (1999). Movlennevyi rozvitok detey: sytnist ta shliahi realizatsii. Doshk. Vihovannya, 5. – P. 3 – 5.
3. G o n c h a r e n k o A. M. (2009). Rozvitok movlennevyi kompetentnosti starshikh doshkolnikov. – Kyiv : Svitich.
4. H u d y m I. (2013) Kontseptual approaches to the organization early intervention for infant with visual impairments. Defektolohiia. Osoblyva dytyna: navchannia i vykhovannia, 2(66). – P. 22 – 26.
5. K o b i l c h e n k o V. V. (2012).Psikhologichnyi suprovit ditey doshkilnogo viku z porushennyami zoru. Kyiv : Osvita Ukrainy. – 224 p.
6. K o n o n k o O. L. (2009). Vihovuyemo sotsialno kompetentnogo doshkilnika. Kyiv: Svitich.
7. P o k y t n e v a S. O. (2012). Umovi rozuminnya i porodzhennya tekstiv molodshimi shkolyarami z gliborimi porushennyami zoru. Defektolohiia. Osoblyva dytyna: navchannia i vykhovannia, 4(64), 15 – 19.